

Рівненський державний гуманітарний університет

Кафедра філософії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 22 Проблема толерантності та міжконфесійного діалогу

**Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Освітня програма (спеціальність): 073 Менеджмент**

Рівень підготовки: Другий рівень вищої освіти (магістр)

2021- 2022 навчальний рік

Анотація дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни: „ **Проблема толерантності та міжконфесійного діалогу**” для студентів другого (магістерського) рівня освіти галузі знань **07 Управління та адміністрування**, спеціальності **073 Менеджмент** .
Програма підготовлена на кафедрі філософії.

Мова навчання: *українська*

Розробник: Шамсутдинова-Лебедюк Тетяна Назарівна, кандидат філософських наук,
доцент, професор кафедри філософії РДГУ

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол від « *30* » *серпня* 2021 року № *6*

Завідувач кафедри філософії _____ *У. Панчук* (д.ф.н., проф. Панчук І.І.)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету

Протокол від « *1* » *вересня* 2021 року № *5*

Голова навчально-методичної комісії _____ *І. Сяська* доц. Сяська І.О.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Вибіркова	
	Спеціальність: 073 «Менеджмент»		
Модулів - 1	Освітній рівень: магістр	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 4		1	-
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2	-
		Лекції	
		20	-
		Практичні, семінарські	
		10	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60	-
		Індивідуальні завдання	
		0	0
	Вид контролю: залік, 2 семестр		

Передумови для вивчення дисципліни: педагогіка вищої школи, психологія управління.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Релігійно-церковний чинник в історії незалежної України є надзвичайно важливим. Релігія – невід’ємний елемент духовної спадщини людства. Незалежно від ставлення до релігії, кожній освіченій людині (якими не були її переконання – релігійними чи нерелігійними) необхідно орієнтуватися в релігійно-церковних питаннях як доктринального, так і практичного характеру. Саме курс “ **Проблема толерантності та міжконфесійного діалогу**” дає можливість осягнути феномен толерантності та міжконфесійного діалогу, здійснити вільне і свідоме самовизначення власної світоглядної позиції та застосувати ці знання в практичній та науковій діяльності. ці знання в практичній та науковій діяльності.

Метою курсу є: освоєння здобувачами професійних компетенцій формування політичної, етнічної та релігійної толерантності особистості, формування у здобувачів стійких знань про толерантність як соціокультурне явище, а також аналіз сутності і визначення особливостей толерантності та міжконфесійного діалогу, як результату духовно-освітнього виховання

Основні завдання навчальної дисципліни:

- 1) виробити вміння аналізувати процеси, події, явища, що відбуваються у царині міжконфесійних відносин з позицій толерантності та неупередженості;
- 2) проаналізувати сутність і визначити особливості толерантності, як результату духовно-релігійного виховання;
- 3) формувати толерантне й неупереджене ставлення до різних конфесій;
- 4) розвивати у студентів повагу до представників різних конфесій, історії, культури і традиції власної народу та інших народів.
- 5) розвивати аналітичний підхід до оцінки релігійних процесів, подій та явищ, здатність критично його осмислювати, аналізувати сучасність і прогнозувати тенденції майбутнього розвитку релігійного життя;
- 6) формувати вміння вести діалог з представниками різних конфесій.

3. Очікувані результати:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- сутність і значення релігії в духовно-культурному житті особистості;
- про міжнародні релігійні організації та їх участь в екуменічному, мировотворчому, екологічному русі;
- характер і форми міжконфесійних відносин
- принципи міжконфесійного діалогу
- поняття толерантності та її прояв;
- стан проблеми релігійної толерантності в умовах конфесійного плюралізму.

вміти:

- розуміти й об’єктивно оцінювати різноманітні релігії, аналізувати їх, знаходити в них спільне і відмінне;
- поважати і сприймати існуюче розмаїття релігій, конфесій, віросповідань як різноманітних форм самовираження та самовиявлення людини, гідних існування;
- визнавати не лише за своєю конфесією, а й за всіма іншими права на свободу совісті, зокрема, релігійну свободу, на правову рівноправність і рівність можливостей для всіх конфесій, віросповідань та окремих людей;
- поважати можливість інших конфесійних спільнот мати відмінну позицію, переконання, судження, поділяючи або не поділяючи їх;
- розуміти й об’єктивно оцінювати різноманітні релігії, аналізувати їх, знаходити в них спільне і відмінне;

- бути готовим до практичної співпраці з іншими конфесіями у суспільно значущих напрямках діяльності, залишаючись на принципових позиціях своєї конфесії, віровчення.

застосовувати:

- одержані знання при вирішенні професійних завдань, при розробці правових документів щодо релігії та церкви;

вдаватися:

- до діалогу та співробітництва між невірними і вірними різних конфесій як засобу досягнення консенсусу, громадянської злагоди в суспільстві.

Дисципліна формує наступні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)

СК 02. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

СК11. Здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях і критичних умовах.

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН 02. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН 15. Вміти формувати ефективну систему трудових відносин, управляти персоналом відповідно до діючого законодавства та етики ділового спілкування, створювати умови для розвитку персоналу навчального закладу.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Толерантність: вступ до проблеми

Тема 1. Толерантність як соціальна цінність

Толерантність як поняття, підходи до його визначення Толерантність в сучасній цивілізації. Світові процеси, що підвищують актуальність проблеми толерантності. Умови подібності, несхожості людей. Прояв толерантності на рівні суспільства: античність - політеїзм, громадянська толерантність. Середньовіччя - гуманізм, епоха Відродження - інструментальна толерантність. Епоха реформаторства - загострення проблем толерантності. ХІХ - ХХ ст. : Джеймс, Ясперс - толерантність як цінність. Нові уявлення про толерантність ХХІ століття.

Тема 2. Толерантність як особистісна характеристика.

Функції толерантності. Види толерантності. Межі толерантності. Толерантність як ставлення. Сутність та механізм оцінки у формуванні толерантності. Показники толерантності. Рівні прояву толерантності. Фактори розвитку, формування і становлення толерантності. Механізми виникнення толерантності. Установка і толерантність.

Змістовий модуль 2. Релігійна толерантність

Тема 3. Конфесійна толерантність

Релігійна віротерпимість як шлях до толерантності. Толерантність у релігії та релігійна толерантність. Релігійний чинник в контексті політичного життя України.

Національна безпека і релігійне життя. «Толерантизацію» як програма запровадження принципів толерантності у міжконфесійних відносинах. Толерантність і релігійна нетерпимість.

Релігійна освіта та толерантність.

Тема 4. Православ'я та толерантність в Україні.

Розкол в українському православ'ї. Міжправославний конфлікт в Україні: характер і форми міжконфесійного протистояння.

Релігійна політика державного керівництва та місцевих органів влади.

Становлення національної церкви як складової національного відродження.

Українське релігійне життя у міжнародному контексті.

Змістовий модуль 3. Міжконфесійні відносини.

Тема 5. Міжконфесійні відносини та форми їх вияву.

Місце міжконфесійних відносин у системі релігійних відносин. Сучасна етноконфесійна ситуація в Україні.

Міжконфесійні та внутрішньо-конфесійні відносини в Україні. Динаміка міжконфесійних відносин в Україні та її конституційно-правове забезпечення. «Міжконфесійні контакти», їх рівні (індивідуальний, організаційний, інституціональний, на рівні мирян і духовенства, очільників конфесій і пересічних віруючих).

«Міжконфесійна співпраця» як усталена, систематична, конструктивна взаємодія між конфесійними суб'єктами у різних сферах релігійної та позарелігійної діяльності.

«Міжконфесійна конкуренція», «міжконфесійний конфлікт».

Міжрелігійна діяльність міжнародних організацій.

Змістовий модуль 4. Міжконфесійний діалог та шляхи його формування

Тема 6. Діалог як фактор гуманізації поліконфесійного суспільства

Умови та різновиди діалогу. Рівність усіх суб'єктів – основна умова діалогу.

Релігійний діалог: типи, форми, вияви.

Діалогічне мислення як принцип богопізнання, самопізнання, пізнання Іншого та світу.

Релігійне спілкування.

Міжрелігійний діалог, його суб'єкти, форми, напрямки, рівні (міжнародний та глобальний, на рівні громад і регіонів, різних країн по тематиці капеланства і пенітенціарної служби, зближення церков та взаємодії з соціальними інститутами християнських філософів і юристів, лікарів та педагогів, поетів і істориків тощо).

Міжрелігійний діалог та екуменізм

Міжрелігійний діалог у межах електронного простору комп'ютерних мереж.

Тема 7. Поліконфесійний діалог в Україні: соціально-культурна практика.

Міжрелігійний діалог як спосіб соціальної інтеграції. Основні критерії діалогу між «авраамічними релігіями» (іудаїзм, християнство, іслам): універсальний і український конвент.

Міжрелігійні шлюби як практичний діалог релігій.

Тема 8. Християнсько-мусульманський діалог: основні проблеми і перспективи співробітництва.

Мета християнсько-мусульманського діалогу. Пошук «точок дотику» між двома релігійними системами.

Представники сторін: усі християнські церкви і деномінації та усі течії і управління ісламу. Спільні зустрічі та дискусії: психологічні нюанси.
Труднощі та перспективи діалогу.

Тема 9. Принципи діалогу та толерантності в Україні

Формування релігійної толерантності в Україні. Конфесійна толерантність та пошуки ідентичності сучасної молоді. Релігійна толерантність сучасному освітньому простору: проблеми та перспективи

Міжконфесійний діалог як фактор солідаризації українського суспільства. Соціальна значимість міжрелігійного діалогу

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						усього	заочна форма				
	Ус ьо го	у тому числі						у тому числі				
		л	пр	лаб	інд	с.р.	л	пр	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль I												
Змістовий модуль 1. Змістовий модуль 1. Толерантність: вступ до проблеми												
Тема 1. Толерантність як соціальна цінність.	8	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Толерантність як особистісна характеристика.	7	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	15	4	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Релігійна толерантність												
Тема 3. Конфесійна толерантність	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Православ'я та толерантність в Україні.	8	2	2			4	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	15	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 3. Міжконфесійні відносини.												
Тема 5. Міжконфесійні відносини та форми їх вияву.	15	2	2	-	-	13	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	15	2	2	-	-	13	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 4. Міжконфесійний діалог та шляхи його формування												
Тема 6. Діалог як фактор гуманізації поліконфесійного суспільства	8	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Полігон-фесійний діалог в Україні: соціально-культурна практика.	18	4	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-

Тема 8. Християнсько-мусульманський діалог: основні проблеми і перспективи співробітництва.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Принципи діалогу та толерантності в Україні.	7	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 4	45	10	6	-	-	29	-	-	-	-	-	-
Разом	90	20	10	-	-	60	-	-	-	-	-	-

6. Теми семінарських занять

Не передбачено

7. Теми практичних занять

N з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заоч
1	Тема 3. Конфесійна толерантність	2	-
2	Тема 4. Православ'я та толерантність в Україні.	2	-
3	Тема 5. Міжконфесійні відносини та форми їх вияву.	2	-
4	Тема 7. Поліконфесійний діалог в Україні: соціально-культурна практика.	2	-
5	Тема 8. Християнсько-мусульманський діалог: основні проблеми і перспективи співробітництва.	2	-
Разом		10	-

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено

9. Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заоч
1	Тема 1. Толерантність як соціальна цінність. Література: 1 – 4,5,6,7,8,13	6	-
2	Тема 2. Толерантність як особистісна характеристика. Література: 1 – 4, 7,8,13,14,18	5	-
3	Тема 3. Конфесійна толерантність Література: 1 – 4, 7,8,13,14,18	3	-
4	Тема 4. Православ'я та толерантність в Україні. Література: 1 – 4,11,12,13,14,15	4	-
5	Тема 5. Міжконфесійні відносини та форми їх вияву. Література: 1 – 4, 6,7,8,13,14,18,20	13	-
6	Тема 6. Діалог як фактор гуманізації поліконфесійного суспільства. Література: 1 – 4,13,14,15,18,23,24,26,28,29,30,32,	6	-

7	Тема 7. Поліконфесійний діалог в Україні: соціально-культурна практика. Література: 1 – 4, 6,7,8,15,16,17,18,19,25,27,30	12	-
8	Тема 8. Християнсько-мусульманський діалог: основні проблеми і перспективи співробітництва. Література: 1 – 4, 5,6,7,8	8	-
9	Тема 9. Принципи діалогу та толерантності в Україні. Література: 1 – 4, 6,7,8,9,10,11,12	5	-
Разом		60	

10. Індивідуальні завдання

Оптимізації процесу індивідуального творчого розвитку студента, формуванню його пошуково-дослідницький вмінь сприяє така форма самостійної роботи як індивідуальні навчально-дослідницькі завдання (ІНДЗ).

У структурі залікового кредиту курсу заплановане обов'язкове виконання одного з видів ІНДЗ.

Написання реферату. Розширене повідомлення пошукового характеру, в якому ґрунтовно висвітлюється обрана тема.

Реферативне дослідження повинно містити план, вступну частину, висновки та список використаної літератури.

Орієнтовний обсяг реферату – 0,5 друкованого аркуша.

Завдання для індивідуальної роботи студентів

1. Толерантність як об'єкт релігієзнавчого дослідження.
2. Довіра і толерантність: проблема кордонів.
3. Політична коректність як засіб формування релігійної толерантності.
4. Проблеми толерантності в сучасному суспільстві.
5. Принципи толерантності та соціальне партнерство.
6. Релігійна толерантність в полікультурних регіонах.
7. Формування культури толерантності у сфері міжконфесійних відносин.
8. Релігійний фактор у геополітиці.
9. Релігійна толерантність і її політико-правий вимір.
10. Етноконфесійні спільності в сучасній Україні.
11. Сучасна модель державно-етноконфесійних відносин.
12. Релігійно-політичний екстремізм. Релігія і націоналізм в сучасній Україні.
13. Міжконфесійний діалог церков як діалог культур.
14. Мусульмансько-християнський діалог – потреба часу і фактор стабільності.

11. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни «Проблема толерантності та міжконфесійного діалогу» буде використано наступні методи та технології навчання:

МН1 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 –практичний метод (практичні заняття);

МН3 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 –робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, занотування, рецензування, складання реферату);

МН5 –відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтованітощо);

МН6 –самостійна робота (розв'язання програмних завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

12. Методи оцінювання

- МО2 – усне або письмове опитування
- МО3 - колоквиум,
- МО4 –тестування;
- МО5 –командні проекти;
- МО6 –реферати, есе;
- МО7 –презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- МО8 –студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- МО9 – захист практичних робіт;
- МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результативності навчання

Контроль навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюями і базується на Порядку організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів технікуму у Європейській кредитно-трансферній системі, затвердженому наказом директора за № 243/1 від 30.08.2013 року.

Поточний контроль рівня знань студентів з навчальної дисципліни передбачає:

- контроль теоретичних знань отриманих на лекційному курсі, що проводиться за темами, шляхом виконання контрольних, тестових завдань по кожній темі на початку семінарського заняття по даній темі, письмові п'ятихвилинки по категоріях;
- оцінка за доповідь на практичному занятті;
- поточне тестування після вивчення кожного змістовного модуля;
- оцінка за опрацювання першоджерел;
- виконання ІНДЗ;
- виконання модульної (контрольної) роботи.

При виконанні модульної контрольної роботи оцінюються теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після оволодіння визначеним модулем. Мета контрольної роботи - підвести підсумки та перевірити рівень оволодіння матеріалом, що входить до програмного матеріалу, який вивчено.

Підсумковий контроль рівня знань студентів з навчальної дисципліни відбувається у формі заліку. До заліку допускаються лише ті студенти, які успішно виконали всі елементи поточного контролю.

14. Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)
82-89	B	дуже добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на	

			практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)
60-63	E	достатньо	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)

Рівень знань оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь студентів РДГУ:

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність під час практик; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	не зараховано з обов'язковим

		дисципліни	повторним вивченням дисципліни
--	--	------------	--------------------------------

15. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Проблема толерантності та міжконфесійного діалогу»

Визначення рейтингу навчальної діяльності студентів у межах виконання ними залікового кредиту з курсу «Проблема толерантності та міжконфесійного діалогу» здійснюється за таким **розподілом балів**:

Усна відповідь на практичному занятті – до 5 балів.

Доповнення на практичному занятті – до 1 бала.

Індивідуальне завдання – до 10 балів.

Самостійна робота – до 5 балів.

Модульна контрольна робота – 5x4 - до 20 балів.

Конт- роль	Поточне оцінювання та самостійна робота									І Н Д З	Сума
	Модуль 1										
	Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3	Змістовий модуль № 4					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	14	100	
Т	4	9	10	15	15	4	10	10	9		
	Модуль-ний контроль - 13		Модульний контроль - 25		Модуль-ний контроль - 15	Модульний контроль - 33					

16. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій.

2. Навчально-методичний комплекс забезпечення дисципліни (НМКЗД):

- тематика практичних занять;
- тематика СРС;
- контрольньо-тестова програма підготовки студентів до поточного та підсумкового контролю знань;
- рекомендована література;
- інформаційні ресурси.

17. Рекомендована література (Основна, допоміжна)

Основна

1. Конституція України 1996 року.
2. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації». *Відомості Верховної Ради України*. № 25, 1991. Доповнення та зміни до цього закону: *Відомості Верховної Ради України*. № 13, 1994.
3. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради України*. № 21, 1996.
4. Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу». *Відомості Верховної Ради України*. № 15, 1992.
5. Загальна Декларація Прав Людини (ЗДПЛ) (1948)

6. Декларація принципів толерантності. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://edu.helsinki.org.ua/files/docs/1272481866.doc>
7. Академічне релігієзнавство: Підручник /За ред. А. Колодного. К., 2000.
8. Колодний. А. М. Україна в її релігійних виявах: [монографія]. Львів: Сполом, 2005. 336 с.
9. Зарівна О. Історична генеза змісту і соціокультурної ролі феномена "толерантність" / О. Зарівна // Вища освіта України. 2008. № 1. С. 76–82.
10. Климов Т. Толерантність міжрелігійних відносин в її досвіді, проблемах і перспективі / Релігія – світ – Україна. Колективна монографія в 3-кн. Кн. III: Релігійні процеси в перспективі їх виявів // Українське релігієзнавство. К., 2012. № 61. С. 418–439.
11. Новік В. Релігійно-філософські основи толерантності. Людина і світ. 2003. № 7. С. 50–54.
12. Филипович Л.О. Майбутнє міжконфесійного діалогу: подолання православних і католицьких стереотипів // Україна і Ватикан в контексті культурно-цивілізаційного діалогу: історія і сучасність. Серія наукових збірників. Зб. № 3. За заг. ред.. д.філос.н. П.Яроцького, д.філос.н. Л.Филипович, д.філос.н. С.Кияка. К., 2009. 412 с.
12. Шамсутдинова-Лебедюк Т.Н. Ислам, сім'я, жінка. К.: Міленіум, 2013. 189 с.
13. Яроцький П.Л. Культурно-цивілізаційні аспекти міжрелігійного діалогу //Україна і Ватикан в контексті культурно-цивілізаційного діалогу: історія і сучасність. Серія наукових збірників. Зб. № 3. За заг. ред.. д.філос.н. П.Яроцького, д.філос.н. Л.Филипович, д.філос.н. С.Кияка. К., 2009. 412 с.

Допоміжна

14. Арістова А. Релігійні конфлікти в перехідних європейських суспільствах: природа, динаміка, вплив на релігійно-суспільні процеси : дис. на здобуття наук. ступеня доктора філ. наук: спец. 09.00.11 К., 2008. 418 с.
15. Бабій М. Проблема свободи релігії у контексті релігійного багатоманіття в Україні // Людина і світ. 2004. №5. С. 21-25
16. Гаврилюк Т. Феномен толерантності як прояв світоглядної свободи особистості // Толерантність як соціогуманітарна проблема сучасності: III Міжнародна науково-теоретична конференція (19–20 травня 2011 року). Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 107–109.
17. Загрійчук І. Природа толерантності та її межі // Толерантність як соціогуманітарна проблема сучасності: III Міжнародна науково-теоретична конференція (19–20 травня 2011 року). Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 46–48.
18. Зорько В. С. Етнічна та релігійна толерантність в українському суспільстві: соціологічний вимір / В. С. Зорько // Стратегічні пріоритети. 2007. № 4 (5). С. 76–85.
19. Іщенко Ю. Толерантність як філософсько-світоглядна проблема. Філософська і соціологічна думка. 1990. № 4. С. 44–56.
20. Локк Дж. Послание о веротерпимости // Сочинения в трех томах: Т. 3. М.: Мысль, 1988. 668 с. (Филос. Наследие. Т. 103). С. 91–134.
21. Носовець В. О. Ідея політичної толерантності в контексті дослідження проблеми міжнаціональних відносин [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://vizlib.com/content/view/1152/89//>
22. Перевезій В.О. Міжправославний конфлікт як фактор політичного ризику в сучасній Україні. Наукові записки. Вип. 42 / Інт політичних і етнонаціональних дослідж. ім. І.Ф. Кураса. К.: Видавництво ІІІЕНД ім. І.Ф. Кураса, 2008. С. 123-128.
23. Перевезій В. Новий закон про свободу совісті – засіб подолання чи загострення релігійної напруги [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=70&c=1633>
24. Рибачук М. Шлях до толерантності – через діалог. Історія. Філософія. Релігієзнавство. 2010. № 1–2. С. 10–15.

25. Ротар Н. Теоретико-методологічні аспекти формування етнокультурної толерантності / Н. Ротар // Довідник міжетнічної толерантності / За ред. А. М. Круглашова. Чернівці, 2011. С. 10–43.
26. Троїцька О. Релігійна толерантність у контексті сучасних діалогічних викликів. Versus. 2014. № 2. С. 85–89.
27. Шевченко А. І. Проблеми Православної Церкви в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.pravda.com/content/view/1152/89/>.

18. Інформаційні (Інтернет) ресурси

1. www.tspu.edu.ua – сайт «Кредитно-модульна система».
2. ukrstat@gov.ua
3. Бібліотеки:
 - РДГУ – 33000 м. Рівне, вул. Пластова, 31.
 - Обласна наукова бібліотека – 33000, м. Рівне, майдан Короленка, тел. 22-10-63.
 - Міська бібліотека – 33000, м. Рівне, вул. Гагаріна, 67, тел.24-12-47.
 - Рівненський ЦНТЕІ – 33028, м. Рівне, вул.Замкова,22 тел. 22-23-44, 62-04-69.
- 4.Інтерна бібліотеки:
 - www.all.edu.cup.ru - бібліотека наукової літератури;
 - www.aref.ilid.com.ua - каталог авторефератів та дисертацій,
5. Пошукові сайти:
 - www.students.ru
 - www.mavicanet.ru
 - www.usuce.dp.ua
6. Фахові вітчизняні періодичні видання, внесені до переліку МОН України. Доступ до переліку:
<http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyikvalifikacziyi/perelik-vidan/>

Робоча програма навчальної дисципліни «Проблема толерантності та міжконфесійного діалогу»

Перезатверджена без змін і доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри філософії

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від « » 20 року №____
Завідувач кафедри: _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету

Протокол від « » 20 року №____
Голова навчально-методичної комісії: _____ (доц. Сяська І. О.)

Робоча програма навчальної дисципліни «Проблема толерантності та міжконфесійного діалогу»

Перезатверджена без змін і доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри філософії

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від « » 20 року №____
Завідувач кафедри: _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету

Протокол від « » 20 року №____
Голова навчально-методичної комісії: _____ (доц. Сяська І. О.)